

Brusel 30. června 2025
(OR. en)

11026/25

POLMIL 189
INDEF 69
CFSP/PESC 1055
CSDP/PSDC 430
COPS 332
EUMC 258
IND 241
COMPET 669
RECH 310
ECOFIN 920
MI 494
EMPL 342
EDUC 309
CADREFIN 75

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Martine DEPREZOVÁ, ředitelka, za generální tajemnici Evropské komise
Příjemce:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generální tajemnice Rady Evropské unie
Č. dok. Komise:	COM(2025) 299 final
Předmět:	ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ Evropský obranný fond: podpora rozvoje obranných schopností zítřka Průběžné hodnocení Evropského obranného fondu

Delegace naleznou v příloze dokument COM(2025) 299 final.

Příloha: COM(2025) 299 final

V Bruselu dne 17.6.2025
COM(2025) 299 final

**ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

**Evropský obranný fond: podpora rozvoje obranných schopností zítřka
Průběžné hodnocení Evropského obranného fondu**

{SEC(2025) 169 final} - {SWD(2025) 151 final}

ÚVOD

Silná, konkurenceschopná a inovativní evropská technologická a průmyslová základna obrany (EDTIB) je klíčovým předpokladem pro dosažení obranné připravenosti. V době vzniku Evropského obranného fondu, programu EU pro financování výzkumu a vývoje v oblasti obrany na období 2021–2027¹, způsobila desetiletí škrťů ve výdajích na obranu, rostoucí náklady na výzkum a vývoj v oblasti obrany a vybavení, roztržitost trhu a nedostatek spolupráce to, že v ozbrojených silách členských států zůstaly kritické mezery ve schopnostech, z nichž mnohé vyžadují nové technologie a inovativní řešení.

Zvyšující se bezpečnostní hrozby od zahájení činnosti fondu, návrat války vysoké intenzity v Evropě a rostoucí geopolitické napětí spolu s rychlými technologickými změnami jen prohloubily a jasně vyjádřily problémy, které má fond za cíl řešit. Spolupráce týkající se výzkumu a vývoje v oblasti obrany se proto stala klíčovou hnací silou pro plné využití potenciálu EDTIB. Kromě toho je všeobecně známo, že jen málo členských států EU si může dovolit vyvíjet nejsložitější obranné systémy samo a žádná země je nemůže vyvíjet ve všech oblastech, což vyžaduje koordinovanou činnost na evropské úrovni.

Evropský obranný fond je odpovědí EU na tuto výzvu a představuje zásadní změnu ve způsobu, jakým EU EDTIB podporuje. S rozpočtem ve výši 7,3 miliardy EUR si klade za cíl posílit konkurenceschopnost, efektivitu a inovační kapacitu evropského obranného průmyslu prostřednictvím podpory spolupráce a přeshraniční spolupráce v oblasti výzkumu a vývoje v celé EU.

S částkou 5,4 miliardy EUR, která již byla vyčleněna na výzkum a vývoj v oblasti obrany, a 162 probíhajících projektů se Evropský obranný fond stal jedním z největších programů výzkumu a vývoje v oblasti obrany v Evropě. Fond přilákal nejlepší aktéry výzkumu a vývoje v oblasti obrany i mnoho netradičních společností a očekává se, že bude mít rozsáhlý dopad. Evropský obranný fond je „zaměřený na uživatele“ a řídí se potřebami ozbrojených sil členských států a Norska. Očekává se, že s podporou Evropského obranného fondu budou vyvinuty technologie a schopnosti nové generace ve všech vojenských oblastech – letecké, pozemní, námořní, vesmírné a kybernetické – z nichž mnohé by se bez podpory Evropského obranného fondu neuskutečnily. Evropský obranný fond také přináší dobrý poměr hodnoty vůči ceně pro ekonomiku EU, a to i s dopadem na civilní využití.

Rostoucí význam Evropského obranného fondu potvrzuje jeho rostoucí atraktivita pro průmysl. Počet návrhů podaných v rámci výzev Evropského obranného fondu k podávání návrhů neustále roste. Od roku 2021, kdy bylo předloženo 140 návrhů, se při stabilním ročním rozpočtu v posledních výzvách k podávání návrhů (2024) sešlo téměř 300 návrhů, což je kromě výrazného nárůstu o 78 % v roce 2023 nárůst o dalších 25 %. Význam fondu podtrhuje také řada příspěvků zúčastněných stran, které byly Komisi předloženy během průběžného hodnocení Evropského obranného fondu. Podněty poskytlo 330 subjektů, jednalo se o přibližně 100 vyplněných dotazníků, více než 30 stanovisek a specializovaná setkání a semináře. Mezi konzultovanými zúčastněnými stranami byla reprezentativní část EDTIB a další klíčové zúčastněné strany.

V prvních letech provádění Evropského obranného fondu se jednalo o balancování mezi dvěma partnerskými, avšak občas protichůdnými cíli. Na jedné straně šlo o odstranění kritických nedostatků ve schopnostech skrze podporu rozvoje obranných technologií a schopností nové generace, přičemž členské státy měly mít hlavní slovo při stanovování

¹ Evropský obranný fond navazuje na dva časově a rozpočtově omezené předchozí programy, a to přípravnou akci zaměřenou na obranný výzkum a Evropský program rozvoje obranného průmyslu.

priorit. Na druhé straně šlo o urychlení transformace obrany prostřednictvím inovací, inkluзивity a přilákání nových a netradičních aktérů v oblasti obrany. Oba cíle se opírají o obecný cíl odstranit fragmentaci EDTIB, podpořit spolupráci a zajistit socioekonomickou návratnost.

1. ŘEŠENÍ ROZTRŽIŠTĚNOSTI A POSÍLENÍ SPOLUPRÁCE

Evropský obranný fond již hraje důležitou roli při zvyšování společných výdajů na **výzkum a vývoj v oblasti obrany v EU**. Od března 2025 přijala Komise pět ročních pracovních programů Evropského obranného fondu, v nichž bylo na výzkum a vývoj v oblasti obrany vyčleněno celkem 5,4 miliardy EUR. Tím se Evropský obranný fond řadí mezi tři největší investory do výzkumu a vývoje v oblasti obrany v EU². Tyto investice zahrnují přibližně polovinu celkového výzkumu v oblasti obrany v EU. Ačkoli na vnitrostátní úrovni jsou největšími příjemci finančních prostředků z Evropského obranného fondu právnické osoby z členských států s velkým a dobře zavedeným obranným průmyslem, porovnání s nejnovějšími údaji Evropské obranné agentury (EDA) o vnitrostátním financování výzkumu a vývoje³ ukazuje **vysoce pozitivní účinek pro všechny země**, včetně středně velkých a malých členských států s omezeným tradičním obranným průmyslem. V prvním roce provozu⁴ již Evropský obranný fond poskytl finanční prostředky podobné nebo vyšší (a v některých případech výrazně vyšší), než jsou celkové národní výdaje na výzkum a vývoj v oblasti obrany v patnácti členských státech⁵.

Evropský obranný fond svými pobídkami **podpořil bezprecedentní přeshraniční spolupráci na výzkumu a vývoji v oblasti obrany** v celé EU. Podporuje vzájemné porozumění a sdílenou kulturu mezi zúčastněnými subjekty, což napomáhá snížení fragmentace v rámci EDTIB. Do 162 projektů Evropského obranného fondu je zapojeno 1 366 jedinečných účastníků⁶ z 26 členských států⁷ a Norska. To zahrnuje široké geografické zastoupení zapojených subjektů, včetně regionů, kde obranný průmysl tradičně není příliš významný. Zatímco Evropský obranný fond vyžaduje spolupráci nejméně tří různých právních subjektů z nejméně tří členských států / Norska, průměrného projektu Evropského obranného fondu se účastní devatenáct účastníků z osmi zemí. Celkově se Evropský obranný fond ukázal jako cenný rámec pro hledání nových partnerů, včetně malých a středních podniků (MSP) a podniků se střední tržní kapitalizací, jakož i pro rozšiřování probíhající spolupráce.

Kromě tradičního obranného průmyslu se Evropský obranný fond ukázal být atraktivním nástrojem také pro evropské malé a střední podniky, společnosti se střední tržní kapitalizací a výzkumné organizace. Malé a střední podniky hrají stále důležitější roli agilních poskytovatelů přelomových technologií a inovací v odvětví obrany. Díky cílenému úsilí o začlenění malých a středních podniků a inovátorů do Evropského obranného fondu (včetně podpory nad rámec grantů, která doprovází jejich podnikatelský růst a technologickou vyspělost inovačních nápadů) jsou malé a střední podniky **do projektů Evropského obranného fondu silně zapojeny, představují 43 % jedinečných účastníků fondu** a

² Spolu s vnitrostátními investicemi do výzkumu a vývoje v oblasti obrany ve Francii a Německu.

³ [Dokument Evropské obranné agentury Defence Data 2020–2021. Klíčová zjištění a analýza \(Defence Data 2020-2021 Key Findings and Analysis\)](#).

⁴ Poslední veřejně dostupné údaje o vnitrostátních výdajích na výzkum a vývoj jsou za rok 2021.

⁵ BE, BG, CY, EE, EL, ES, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, PT, SI.

⁶ Příjemci, přidružené subjekty a subdodavatelé k únoru 2025. GR DEFIS, Evropská komise.

⁷ Všechny členské státy EU kromě Malty.

získávají přibližně 20 % finančních prostředků EU⁸. V šesti členských státech EU představují více než 50 % účastníků⁹. Společnosti se střední tržní kapitalizací představují 4 % jedinečných účastníků a získávají přibližně 6 % finančních prostředků. Ačkoli malé a střední podniky využívají specializovaná podpůrná opatření, převážná část jejich účasti se týká tematických okruhů, což zajišťuje silné zapojení napříč celým programem. **Počet žadatelů z řad malých a středních podniků se každoročně stabilně zvyšuje.** V poslední výzvě k podávání návrhů na rok 2024 byl ve srovnání s předchozím rokem zaznamenán 28% nárůst návrhů předložených malými a středními podniky a výzkumnými organizacemi.

Díky podpoře užší spolupráce mezi základními podniky, malými a středními podniky a výzkumnými a technologickými organizacemi a mezi obrannými a civilními společnostmi, které vyvíjejí technologie s potenciálem pro obranu a dvojí použití, a rozšíření spolupráce v rámci obranných dodavatelských řetězců **hraje Evropský obranný fond důležitou roli při snižování roztržitosti evropského obranného průmyslu.**

2. ODSTRANĚNÍ KRITICKÝCH NEDOSTATKŮ VE SCHOPNOSTECH: VÝVOJ OBRANNÝCH TECHNOLOGIÍ A SCHOPNOSTÍ NOVÉ GENERACE

Ačkoli je Evropský obranný fond stále relativně mladým programem (žádný z projektů Evropského obranného fondu ještě nebyl dokončen), **jeho význam pro ozbrojené síly členských států již dokládá jeho úloha při vývoji nových obranných technologií a produktů**, které řeší kritické nedostatky ve všech oblastech schopností. Využití výsledků projektů předchůdců Evropského obranného fondu ozbrojenými silami členských států je silným důkazem jeho potenciálu.

Vývoj klíčových obranných schopností nové generace

Plánování a programování Evropského obranného fondu je zaměřeno na uživatele a vychází přímo z potřeb a podnětů členských států a Norska. Zajišťuje proto **vysokou míru soudržnosti mezi prioritami rozvoje obranných schopností** stanovenými v rámci plánu rozvoje schopností (CDP), oblastmi potenciální spolupráce v rámci koordinovaného každoročního přezkumu v oblasti obrany (CARD), dalšími typy spolupráce (PESCO, projekty EDA kategorie B a případně v kontextu NATO) **a oblastmi podpory Evropského obranného fondu.**

Evropský obranný fond motivuje členské státy EU a Norsko ke spolupráci při vývoji obranných technologií, produktů a schopností nové generace, které by pro jednotlivou zemi mohly být obtížně dosažitelné, nebo dokonce nemožné. Vzhledem k rozsahu podpory Evropského obranného fondu v rámci velkých projektů výzkumu a vývoje v oblasti obrany (např. Evropské hlídkové plavidlo, Eurodrone), která je větší než celkové roční výdaje na výzkum a vývoj většiny zemí EU, **je téměř nemožné, aby jedna země rozvíjela několik projektů Evropského obranného fondu takového rozsahu současně.** Podobně projekty *EU HYDEF* a *HYDIS*² týkající se endo-atmosférických interceptorů zahrnují vysoké náklady a složité technické problémy, které může každý členský stát pouze obtížně zvládnout samostatně. Evropský obranný fond rovněž poskytuje jedinečné příležitosti pro menší členské státy a země s omezeným obranným průmyslem, aby zapojily svůj vnitrostátní průmysl do rozvoje významných obranných schopností EU. Celkově **má Evropský obranný fond pozitivní strukturální dopad, který přesahuje samotný jeho rozpočet.**

⁸ Malé a střední podniky dle vlastního prohlášení. GR DEFIS, Evropská komise. Údaje z projektů Evropského obranného fondu v letech 2021–2023 získané v únoru 2025.

⁹ Nejvyšší úroveň je pozorována v CY, EE, IE, LT, LU a EL.

Očekává se, že v rámci akcí Evropského obranného fondu bude vyvinuto **více než 50 prototypů**, které budou tvořit technologické a kapacitní bloky pro obranné schopnosti příští generace. Evropský obranný fond podporuje například vývoj prototypů následujících schopností a technologií:

- **Vzdušný prostor:** vrtulníky, bezpilotní letouny (se schopností letu ve střední výšce s dalekým doletem, taktické, bojové), elektronický boj, pohonné systémy.
- Oblast protivzdušné a protiraketové obrany endo-atmosférické interceptory, opatření proti dronům, včasné varování před raketovými střelami z vesmíru.
- **Pozemní prostor:** bojové platformy, nepřímá palba na velké vzdálenosti, pozemní systémy bez posádky, systémy pro vojáky, energie pro vojenské tábory, systémy velení a řízení.
- **Námořní prostor:** platformy (Evropské hlídkové plavidlo, středně velká poloautonomní plavidla), protiminová opatření, podvodní komunikace, ochrana mořského dna a kritické infrastruktury.
- **Vesmírný prostor:** Přijímače veřejné regulované služby (PRS), povědomí o situaci ve vesmíru, zpravodajství, sledování a průzkum ve vesmíru nebo pseudosatelity pro velkou výšku.
- **Kyberprostor:** povědomí o situaci v kyberprostoru, kybernetické polygony, interoperabilní systémy pro kybernetickou obranu a operace v rámci informační války.

Kromě toho **Evropský obranný fond přispívá ke strategické autonomii EU** tím, že podporuje četné projekty vývoje obranných technologií a produktů, u nichž je Evropa v současné době plně závislá na třetích zemích a pro něž neexistují alternativy na úrovni EU.

Rámeček projektů: Projekty Evropského obranného fondu řeší klíčové nedostatky ve schopnostech a přispívají ke strategické autonomii EU

- a) **Hypersonická protiraketová obrana:** EU HYDEF a HYDIS² jsou projekty financované Evropským obranným fondem, jejichž cílem je rozvoj schopností souvisejících se zachycením hypersonických střel. Předtím neexistoval žádný program, který by rozvíjel tak důležitou schopnost potřebnou pro obranu Evropy.
- b) **EUROMALE:** Vývoj plně suverénního evropského bezpilotního letounu se schopností letu ve střední výšce s dalekým doletem (MALE) řeší kritický nedostatek schopností evropských ozbrojených sil.
- c) **Včasné varování před raketovými střelami z vesmíru:** Prostřednictvím projektu ODIN's EYE II podporuje Evropský obranný fond vývoj zcela suverénních a nezávislých schopností určených pro včasné varování z vesmíru pro detekci a sledování balistických raket a nových hypersonických hrozeb. Taková kritická schopnost odstraní současnou závislost na třetích zemích a zvýší autonomii EU ve vesmíru.
- d) **Budoucí taktický přepravní letoun střední velikosti (FMTC):** Evropský obranný fond se podílí na financování nové generace evropského letounu FMTC. Tato vojenská přepravní kapacita je

Pokud jde o interoperabilitu a zaměnitelnost obranných systémů, Evropský obranný fond má potenciál zlepšit obojí, díky projektům Evropského obranného fondu zaměřeným na komponenty nebo subsystémy, které mohou být přínosem pro několik budoucích schopností. Ačkoli koncové systémy využívající tuto technologii mohou být potenciálně vyvíjeny na vnitrostátní úrovni a členské státy si mohou navzájem konkurovat, mnoho základních technologií těží ze společného vývoje, neboť se zvyšuje nákladová efektivita a konkurenceschopnost na trhu.

Řešení nových a měnících se priorit

Nedávné vojenské konflikty daly vyniknout „novým způsobům vedení války“ a zaměřily se na specifické směry rozvoje schopností, přičemž zároveň urychlily již existující trendy. To platí například pro vývoj a využívání bezpilotních platforem, protivzdušnou a protiraketovou obranu, vesmír a kyberprostor. Pracovní programy Evropského obranného fondu se **úspěšně zabývaly těmito novými a měnícími se prioritami**, například rozšířením oblastí řešených v rámci kategorie akcí „Protivzdušná a protiraketová obrana“ v reakci na rostoucí význam této oblasti a v rámci „Ochrany sil a mobility“ řešením *strategické letecké přepravy nadrozměrných nákladů* s cílem vyřešit klíčovou mezeru ve schopnostech, která se ještě zvětšila v důsledku nedostupnosti dopravního letectva výrobce *Antonov*.

Navíc **některá témata, která byla zpočátku financována méně, získala postupem času na důležitosti**. Například kategorii „Vedení vodní války“ – s rostoucí závislostí na podvodní infrastruktuře, jako jsou plynovody nebo internetové kabely – byla věnována větší pozornost. Tato změna priorit je v souladu s širším cílem Evropského obranného fondu, který spočívá v nalezení rovnováhy mezi dlouhodobými inovacemi a požadavky současného bezpečnostního kontextu.

Evropský obranný fond rovněž začal podporovat **postupnou integraci ukrajinského obranného průmyslu** do EDTIB. Zatímco podle nařízení o Evropském obranném fondu se ukrajinské subjekty mohou účastnit výzkumných projektů pouze jako přidružení partneři (a nemohou obdržet finanční prostředky z Evropského obranného fondu) nebo jako dodavatelé zboží, prací nebo služeb potřebných k realizaci projektů Evropského obranného fondu, podpůrná opatření Evropského obranného fondu již umožňují ukrajinským subjektům účastnit se jeho konkrétních obranných inovačních činností¹⁰.

Zajištění kontinuity úsilí

Zajištění kontinuity úsilí v celém cyklu výzkumu a vývoje až po uvedení na trh bylo obranným průmyslem zdůrazněno jako jedna z hlavních výhod Evropského obranného fondu. To pomohlo zachránit několik obranných projektů z „údolí smrti“, protože jinak by na vnitrostátní úrovni nezískaly další finanční prostředky, aby mohli přejít ke kritickému kroku financování mezi vývojem produktu a jeho zavedením u zákazníků a přinést konkrétní výsledky pro ozbrojené síly členských států. Na více než polovinu projektů Evropského programu rozvoje obranného průmyslu navázal Evropský obranný fond, čímž byla zajištěna kontinuita projektů, přičemž stále větší počet projektů Evropského obranného fondu má rovněž k dispozici finanční prostředky pro své další kroky, neboť bylo dosaženo pokroku v oblasti technologie nebo rozvoje schopností. Skutečnost, že výzkumné projekty pokračovaly jako rozvojové projekty, by neměla být považována za jediný nebo hlavní ukazatel úspěchu. Mnohé projekty, zejména ty, které se týkají velkých a komplexních schopností, vycházejí z dlouhých technologických plánů nebo plánů schopností a někdy je třeba, aby před vstupem do konečné fáze výzkumu a vývoje vzniklo několik navazujících témat. To je například případ vývoje budoucích taktických nákladních letadel střední velikosti nebo pokročilých radarových technologií, které byly v rámci výzkumného okna Evropského obranného fondu řešeny dvakrát.

Zvláštní výzvou v tomto ohledu bylo nalezení **správné rovnováhy** mezi soutěžními výzvami a zajištěním kontinuity úsilí prostřednictvím přímého zadávání zakázek poté, co konsorcia vybraná v soutěžním řízení prokázala svou schopnost poskytovat během

¹⁰ Např. prostřednictvím finanční podpory třetím stranám v rámci konkrétních témat výzev nebo prostřednictvím hackathonů.

probíhajících projektů výsledky včas. Dalším klíčovým prvkem je **zajištění pevného závazku členských států** k zajištění kontinuity výzkumu a vývoje. Aby byly plně pokryty náklady projektů, vyžadují kromě příspěvku Evropského obranného fondu rozvojové projekty Evropského obranného fondu doplňkové financování („spolufinancování“) od podporujících členských států nebo z jiných zdrojů (např. z vlastních zdrojů konsorcia). Prokázání takového spolufinancování je podmínkou způsobilosti pro rozvojové projekty a bylo stanoveno s cílem motivovat k získání dalších vnitrostátních příspěvků, a zajistit tak závazek členských států převzít výsledky výzkumu a vývoje. S postupem realizace programu a s tím, jak navazující projekty dosahují vyšších fází vývoje, dochází k nárůstu požadovaného spolufinancování, a to jak co do výše, tak i podílu, přičemž v posledních letech jsou hodnoty obzvláště vysoké. Rozvojové projekty se potýkají s vážnými **problémy při zavádění plného spolufinancování**. U některých projektů není spolufinancování zajištěno ani několik let po jejich zahájení, což vede k vážným zpožděním. Pokud jde o problémy, které mohou vysvětlovat zdlouhavý proces vytváření rámců spolufinancování, členské státy uvádějí, že mají potíže s dohodou o nezbytných memorandech o porozumění a uživatelských právech, která jsou v mnoha případech předpokladem pro podepsání vnitrostátních smluv o spolufinancování. **Spolufinancování proto zůstává důležitým bodem, kterému je třeba při provádění Evropského obranného fondu věnovat pozornost.**

K zadávání veřejných zakázek na výsledky projektů

Evropský obranný fond bude úspěšný, pokud si členské státy zajistí schopnosti, které fond pomáhá rozvíjet. I přes počáteční fázi realizace Evropského obranného fondu existují pozitivní signály ohledně potenciálu zadávání veřejných zakázek pro výsledky projektů, přičemž některé veřejné zakázky se již uskutečnily. Polovina členských států oslovených v průběhu hodnocení uvedla, že výsledky projektů Evropského obranného fondu, Evropského programu rozvoje obranného průmyslu nebo přípravné akce zaměřené na obranný výzkum již byly zadány na vnitrostátní úrovni nebo budou pravděpodobně zadány v blízké době, zatímco zbytek respondentů uvedl, že je příliš brzy na to, aby poskytl jednoznačnou odpověď.

Rámeček projektu: Evropské hlídkové plavidlo

Projekt Evropského obranného fondu Evropské hlídkové plavidlo podporuje vývoj plavidla třídy korvet, které bude schopné plnit širokou škálu úkolů v budoucích námořních operacích. Čtyři členské státy EU (k listopadu 2024: FR, IT, ES, EL) oficiálně projevíly zájem o zadávání veřejných zakázek a některé z nich již vyčlenily **finanční prostředky na zadávání veřejných zakázek ve svých národních plánech schopností**. Celkový příspěvek Evropského obranného fondu je významný a zajistil silnou kontinuitu projektu. **Očekávají se zakázky na dvouciferný počet plavidel** a roste zájem dalších členských států.

Kromě toho se první výsledky projektu **začaly dostávat do ozbrojených sil členských států EU a mají význam na bojišti**. To zahrnuje kritické oblasti, jako jsou řešení pro boj s využitím námořních min, bezpilotní systémy nebo kybernetická obrana. Některé z technologií vyvinutých s podporou EU se již používají na Ukrajině.

Rámeček projektu: Integrace výsledků projektu do námořních sil členských států

Inovativní řešení pro boj s námořními minami, která zajišťují lepší, rychlejší, bezpečnější a odolnější odminovací operace: S podporou projektů MIRICLE a E=MCM byl realizován návrh, prototyp a demonstrace systému složeného z bezpilotních autonomních nástrojů, inteligentních platforem, senzorů a jejich podpory při rozhodování, který byl integrován na palubu **nové třídy plavidel pro boj s minami, jež společně pořídilo nizozemské a belgické námořnictvo** (objednáno dvanáct lodí s potenciálem dalších provozovatelů). První loď této třídy by měla vstoupit do služby u belgického námořnictva v roce 2025.

Rámeček projektu: Výsledky projektů využívané na Ukrajině

Projekt iMUGS Evropského programu rozvoje obranného průmyslu podporuje rozvoj autonomních schopností stávající platformy pro řešení široké škály misí. Platforma je v operačním nasazení na Ukrajině, kde slouží k odstraňování minových polí, evakuaci zraněných a logistice. Autonomní řešení pro sledování a rozpoznávání hrozeb vyvinutá v rámci projektu AI4DEF využívají ukrajinské ozbrojené síly.

3. TRANSFORMACE OBRANY PROSTŘEDNICTVÍM INOVACÍ: UDRŽENÍ KONKURENČNÍ VÝHODY

Aby si EU udržela konkurenceschopnost, musí vytvořit obranný inovační ekosystém. Urychlení transformace obrany prostřednictvím **inovací, včetně převratných technologií**, proto aktivně podporuje Evropský obranný fond v rámci „**Programu EU pro inovace v oblasti obrany**“ (EUDIS). S celkovým rozpočtem 1,5 miliardy EUR do roku 2027, tj. přibližně 20 % rozpočtu Evropského obranného fondu, se očekává, že bude doplněn o 400–500 milionů EUR z jiných veřejných a soukromých zdrojů.

Opatření EUDIS zahrnují specializované netematické výzvy v oblasti výzkumu a vývoje, jakož i **zavedení nových mechanismů**, jako je „finanční podpora třetím stranám“ s podporou urychlení v konkrétních technologických oblastech, posílení synergií mezi civilním a obranným výzkumem financovaným EU, „technologické výzvy“ a podpora výzkumu převratných technologií s vysokým rizikem a vysokou návratností. Kromě toho byl postupně vyvinut **soubor inovativních podpůrných služeb pro malé a střední podniky a začínající podniky**. Zahrnuje hackathony v oblasti obrany, podnikatelský výcvik, podporu akcelerace, služby navazování kontaktů a zřízení Nástroje pro kapitálové investice pro obranu prostřednictvím Evropského investičního fondu s cílem uvolnit kapitál pro financování společností intenzivně se zabývajících výzkumem a vývojem.

Součástí opatření EUDIS jsou také **výzvy** k podávání návrhů na produkty *spin-in*. Využívají technologie s potenciálem dvojího využití z civilního výzkumu a vývoje financovaného EU (např. z programu Horizont Evropa), což umožňuje jejich přizpůsobení obrannému využití. Dosavadní výzvy Evropského obranného fondu k předkládání návrhů na produkty *spin-in* se týkaly oblastí kybernetiky, energetických a napájecích systémů, vysoce výkonných materiálů, elektronických součástí a kosmických a autonomních systémů. Evropský obranný fond zároveň zajišťuje součinnost s **Kosmickým programem EU** tím, že financuje vývoj technologií, produktů a schopností, které budou využívat, doplňovat nebo propojovat služby poskytované složkami Kosmického programu EU. Podobně bylo zjištěno, že více než dvacet projektů **programu Horizont Evropa** má silné synergie s obranou. Od roku 2024 Evropská rada pro inovace (ERI) prostřednictvím svého programu přechodného financování, který pomáhá přeměnit výsledky výzkumu na ověřování koncepce a dále, vítá návrhy na produkty *spin-in*, které přímo navazují na výsledky vytvořené v rámci Evropského obranného fondu či přípravné akce zaměřené na obranný výzkum.

Poučení z ruské útočné války proti Ukrajině a rychlý technologický pokrok, jakož i úpravy, k nimž přispěly v oblastech rozvoje schopností Evropského obranného fondu, vyvolaly očekávání, že **Evropský obranný fond musí rovněž zajistit rychlejší a štihlejší procesy pro integraci inovativních obranných řešení**. Měly by být vytvořeny dostupné příležitosti na podporu projektů, které přinášejí rychlá řešení, jež kopírují úspěch rychlého životního cyklu inovací vyvinutého na Ukrajině, který zahrnuje neustálou zpětnou vazbu od konečného uživatele na bojišti (testování v reálném prostředí). Vzhledem k dlouhodobé povaze projektů výzkumu a vývoje v oblasti obrany v rámci Evropského obranného fondu přichází obranný inovační ekosystém EU o příležitost využít znalostí ukrajinského průmyslu a jeho ozbrojených sil.

Zároveň je pro úspěch programu životně důležité zachovat správnou rovnováhu a zajistit, aby Evropský obranný fond řešil budoucí dlouhodobé potřeby výzkumu a vývoje v oblasti obrany. Další obranné nástroje EU, jako je ASAP, EDIRPA a návrh Komise na EDIP, doplňují zaměření Evropského obranného fondu tím, že řeší okamžité priority a naléhavé potřeby. Jak zdůraznil jeden z think tanků: „**Evropský obranný fond je dlouhodobý program a je dobré, aby zůstal stejně aktuální.**“

4. SOCIÁLNĚ-EKONOMICKÁ NÁVRATNOST VÝZKUMU A VÝVOJE V OBLASTI OBRANY

Očekává se, že Evropský obranný fond přinese jasnou hodnotu za vynaložené peníze tím, že bude mít významný pozitivní vliv na produktivitu hospodářství a společnosti. Ukazuje to makroekonomická studie, kterou provedlo Společné výzkumné středisko¹¹. Přestože se studie potýká s významnými omezeními vzhledem k rané fázi realizace programu, poskytuje cenné informace o očekávaných socioekonomických výsledcích fondu. Předpokládá se, že Evropský obranný fond dosáhne maximálního zvýšení HDP v EU o 0,025 % v roce 2030 ve srovnání se základním scénářem bez Evropského obranného fondu, a to díky kombinaci zvýšených soukromých investic a vyšší celkové produktivity výrobních faktorů. To odpovídá maximálnímu nárůstu HDP v roce 2030 o 2 954 milionů EUR a vytvoření dalších 32 413 pracovních míst v celé EU. Odhaduje se, že EDTIB přímo zaměstnává přibližně 500 000 lidí, a proto tyto údaje dokládají solidní dopad Evropského obranného fondu na ekonomiku. Investice do Evropského obranného fondu navíc **mohou mít další potenciální přínosy** pro hospodářství a bezpečnostní prostředí EU. Intervence Evropského obranného fondu posiluje inovativnost a konkurenceschopnost průmyslu EU a otevírá nové tržní příležitosti, a to i mimo oblast obrany. V porovnání s vnitrostátními a potenciálně duplicitními přístupy vede k efektivnějšímu vynakládání prostředků na výzkum a vývoj (méně mezer a překrývání, větší rozsah, větší míra podstupování rizika), a to i z hlediska interoperability. Posiluje bezpečnost EU a její vliv ve světě, včetně stanovování norem. Další pozitivní socioekonomické účinky Evropského obranného fondu byly zdůrazněny během konzultace k průběžnému hodnocení. Zúčastněné strany zdůraznily, že Evropský obranný fond vedl k větší míře ambicí, než by bylo možné na vnitrostátní úrovni, a to u projektů s větším výzkumným potenciálem nebo u projektů, které zahrnují rozvoj rozsáhlých schopností, jež by jinak obranný průmysl nebyl schopen realizovat. Většina oslovených zástupců obranného průmyslu uvedla, že díky Evropskému obrannému fondu došlo ke zvýšení organizačního růstu. Zástupci obranného průmyslu uvedli, že inženýři, vědci a další odborníci nacházejí díky iniciativám Evropského obranného fondu, které se zabývají rozměrem dovedností, zajímavé pracovní příležitosti.

5. ZJEDNODUŠOVÁNÍ

¹¹ *Posouzení makroekonomických dopadů Evropského obranného fondu 2021–2027 (2025) RHOMOLO (The RHOMOLO macroeconomic impact assessment of the EDF 2021-2027 (2025)), JRC Sevilla.*

S rozvojem Evropského obranného fondu Komise průběžně zapracovává získané zkušenosti. To vedlo k **neustálému zjednodušení** provádění programu. Konzultované zúčastněné strany zdůraznily bezproblémové fungování Evropského obranného fondu: při konzultacích s příjemci se opakovaně objevovala poznámka, že v průběhu let, kdy se Evropský obranný fond stal známějším, se zjednodušily žádosti o podporu a práce s ním. To platí i při srovnání Evropského obranného fondu s předchozími programy, neboť Komise, členské státy a příjemci společně vyvodili závěry a zavedli postupy, které dobře fungují a staly se rutinou.

Mezi významná zlepšení patří zavedení plně elektronického podávání žádostí a řízení projektů podporované formátovanými šablonami na míru, které umožňují standardizovanější přístup ke všem aspektům nařízení o Evropském obranném fondu. Pracovní programy a výzvy Evropského obranného fondu jsou rok od roku zveřejňovány dříve, což žadatelům poskytuje delší čas na přípravu návrhů, zajištění potřebné podpory ze strany členských států a podání žádosti o financování. Doba potřebná k provedení hodnocení se zkrátila a celkově převážná většina konzultovaných příjemců uvedla, že fáze realizace projektů je v rámci Evropského obranného fondu efektivnější než v předchozích programech, neboť se zlepšily postupy a zjednodušila opatření.

Přestože již bylo pro zjednodušení provádění Evropského obranného fondu učiněno mnoho, stále je co zlepšovat. Konzultace vedly k dalším nápadům na zjednodušení v krátkodobém (včetně souhrnného balíčku v oblasti obrany) i dlouhodobém horizontu.

6. ZÁVĚR

Rychle se zhoršující strategický kontext ukázal, že program Evropského obranného fondu není „vhodný“, ale „nutný“, protože je nutné nyní více investovat do výzkumu a vývoje v oblasti obrany, aby bylo zajištěno, že budoucí nejmodernější schopnosti budou dodány včas. Evropský obranný fond úspěšně spojil výzkum a vývoj v oblasti obrany do jednoho střednědobého až dlouhodobého a uznávaného programu, čímž přispěl k soudržnějšímu a integrovanějšímu výzkumu a vývoji v oblasti obrany v EU.

Přestože projekty Evropského obranného fondu ještě neměly dostatek času na to, aby přinesly všechny očekávané výsledky a dopad, je již nyní zřejmé, že fond vedl k účinné podpoře v celém cyklu výzkumu a vývoje schopností a podpořil silnou přeshraniční spolupráci, což vedlo ke zvýšení efektivity.

Vzhledem ke značným finančním a technologickým výzvám, kterým čelí výzkum a vývoj v oblasti obrany, se důležitým bodem pro budoucnost programu stala potřeba strategičtějšího víceletého plánování, které by průmyslu poskytlo předvídatelnost. Kromě toho bude Komise v úzké spolupráci s členskými státy pracovat na vytvoření silnějšího propojení se zadáváním veřejných zakázek (pokud možno společně) ozbrojenými silami členských států na výsledky a výstupy projektů Evropského obranného fondu.

Evropský obranný fond průběžně zapracovává zkušenosti z předchozích let. To vedlo k neustálému zjednodušení provádění programu a Komise bude i nadále pracovat na jednodušším, uživatelsky přívětivějším a účinnějším Evropském obranném fondu.

Poznatky a klíčové závěry průběžného hodnocení Evropského obranného fondu budou hrát zásadní roli při formování zbývajících let provádění fondu a při přijímání politických rozhodnutí pro budoucí iniciativy EU týkající se výzkumu a vývoje v oblasti obrany.